
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

ממזרח שמש: קולות מזרחיים בספרות ישראלית - 17819

תאריך עדכון אחרון 15-01-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): תמר הס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tamar.hess@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ב 10-11

מורי הקורס:

ד"ר תמר הס

תאור כללי של הקורס:

מהי ספרות מזרחית ישראלית, האם ניתן לאפיין אותה, מי הוא סופר מזרחי, ובמה ניכרת כתיבתו? שאלות אלו יידונו לאור תיאוריות פוסט-קולוניאליסטיות וביקורת ישראלית שעסקה בהן.

מטרות הקורס:

להכיר דמויות מרכזיות בספרות המזרחית הישראלית. להכיר תיאוריה פוסט קולוניאליסטית. לדון ברומנים ישראליים מרכזיים מן העשורים האחרונים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להשתמש במושגים של תיאוריה פוסטקולוניאליסטית כדי לדון בסיפורת בדיונית ישראלית ובקולות מזרחיים הנשמעים בה.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: סמינר - דיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מהי ספרות מזרחית: מאיר בזגלו, יוסי סוכרי, ז'קלין כהנוב, א.ב. יהושע, שמעון בלס, דורית רביניאן, רונית מטלון, סמי ברדוגו.

חומר חובה לקריאה:

האוניברסיטה העברית בירושלים

החוג לספרות עברית

רשימה ביבליוגרפית לקורס:

ממזרח שמש: קולות מזרחיים בסיפורת ישראלית

סמינר מ.א.

שם המורה: ד"ר תמר הס תשע"ד / שנתי

מספר מחשב: 17819 שעת קבלה: ב' 10:15-11:15

טל' בחדר: 5883708, חדר 6338 טל' בבית: 5795470

דוא"ל: il.ac.huji.mscc@thess

דרישות הקורס:

1. השתתפות פעילה בשיעורים (40% מהציון הסופי; ניתן להעדר מ-10% מהשיעורים)
2. קריאה עקבית; הגשת תגובות כתובות כנדרש (40% מהציון הסופי)
3. הצגת רפרט בכיתה או הגשת עבודה מסכמת (סמינר או רפרט לפי הצורך; עבודת רפרט כתובה תחזיק 20% מהציון הסופי).

מקורות ראשוניים:

1. לאה איני, ורד הלבנון, אור יהודה: כנרת, זמורה-ביתן, 2009.
2. שמעון בלס, והוא אחר, זמורה ביתן, תל-אביב 1991; הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 2005.
3. - " - , בגוף ראשון, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2009.
4. סמי ברדוגו, "אחי הצעיר יהודה", בתוך, יתומים, תל-אביב, הקיבוץ המאוחד, 2006.
5. יצחק גורמזאנו גורן, קיץ אלכסנדרוני, עם עובד, תל-אביב, 1978.
6. א.ב. יהושע, "בחיפוש אחר הזמן הספרדי האבוד"; גירושים מאוחרים, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 1982.
7. - " - , מר מאני, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 1990.
8. ז'קלין כהנוב, ממזרח שמש, יריב חברה להוצאה לאור בשיתוף עם הדר, הוצאת ספרים, תל-אביב, 1978, 7-77.
9. רונית מטלון, שרה, שרה, תל-אביב: עם עובד, 1995.
10. דורית רביניאן, החתונות שלנו, תל-אביב: עם עובד, 1999.
11. סמי שלום שטרית (עורך), מאה שנים, מאה יוצרים, אסופת יצירות עבריות במזרח במאה העשרים, כרכים א-ג, תל-אביב: בימת קדם לספרות, 1998.

תיאוריה וביקורת:

1. אנדרסון, בנדיקט, קהילות מדומיינות, תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1999.
2. באבא, הומי ק., "שאלת האחר: הבדל, אפליה ושיח קולוניאלי", בתוך, שנהב, יהודה (עורך), קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי, מכון ון-ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 2004, 107-127, 5, סתיו 1994, ע"מ 144-157.
3. - " - , "החומר הלבן (היבט פוליטי של לובן)", בתוך: קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי, 128-134.
4. בוזגלו, מאיר, "מזרחיות, מסורת, כור היתוך: עיון פילוסופי-פוליטי", בתוך: הרוי, ז., חזן-רוקם, ג., סעדון, ח., ושילוח, א., ציון וציונות בקרב יהודי ספרד והמזרח, משגב ירושלים, ירושלים, תשס"ב, ע"מ 623-644.
5. בלס, שמעון, "האמנם טעות בניסוח?" (פולמוס בלס-שקד), דבר, ג' בחשוון תשנ"ג, 30.10.92, עמ' 23.
6. בן-חביב, דולי, "חצאיות הנשים התקצרו: הערות על זהות נשית לבנטינית אצל ז'קלין כהנוב", תיאוריה וביקורת, 5, סתיו 1994, ע"מ 159-164.
7. דלז, ז'יל וגואטרי, פליקס, "מהי ספרות מינורית?", מכאן, 1, אביב תש"ס, 2000, ע"מ 134-143.
8. חנן חבר, הסיפור והלאום, תל-אביב, רסלינג, 2006, "יצחק שמי: אתניות כקונפליקט בלתי פתור"
9. חבר, חנן, "מפה של חול: מספרות עברית לספרות ישראלית", בתוך: קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי, 414-437.
10. - " - , "לא באנו מן הים: גיאוגרפיה ספרותית מזרחית", בתוך: חבר, ח., שנהב, י. ומוצפי-האלר, פ. (עורכים), מזרחים בישראל, הוצאת הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר בירושלים, תל-אביב וירושלים, 2002, ע"מ 191-211.
11. חבר, חנן, "צבע וגזע בסיפורת הישראלית של 'דור המדינה'", בתוך: שנהב, יהודה, ויונה, יוסי

- (עורכים), גזענות בישראל, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד, 2008, 119-129.
12. חבר, חנן ואופיר, עדי, "הומי ק. באבא: תיאוריה על חבל דק" תיאוריה וביקורת, 5, סתיו, 1994, ע"מ 141-143.
13. חבר, חנן, ושנהב, יהודה, "שמעון בלס: קולוניאליזם ומזרחיות בישראל", תיאוריה וביקורת 20, אביב 2002, ע"מ 289-302.
14. מטלון, רונית, "הרהורים מאוחרים על ז'קלין כהנוב", קרוא וכתוב, הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 2001, עמ' 33-40.
15. - " - " , "ז'קלין כהנוב ופליקס מטלון: שתי פרספקטיבות, קולות מטרימים", מזרחים בישראל, ע"מ 28-35.
16. מיכאל, סמי, גבולות הרוח, שיחות עם רוביק רוזנטל, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב, 2000.
17. משעני, דרור, בכל העניין המזרחי יש איזה אבסורד, עם עובד, תל-אביב, 2006.
18. סעיד, אדוארד, אוריינטליזם, עם עובד, תל-אביב, 2002.
19. ספיווק, גיאטרי צ'קרוורטי, "כלום יכולים המוכפפים לדבר?", בתוך: קולוניאליות והמצב הפוסטקולוניאלי, 135-185.
20. פאנון, פרנץ, עור שחור, מסיכות לבנות, מעריב, תל-אביב, 2004.
21. - " - " , "ניסיונו הקיומי של השחור", בתוך: קולוניאליות והמצב הפוסט קולוניאלי, 25-46.
22. הפורום ללימודי חברה ותרבות, "אפיסטמולוגיה של מזרחיות בישראל", בתוך: מזרחים בישראל, ע"מ 15-27.
23. פרלסון, ענבל, שמחה גדולה הלילה, מוזיקה יהודית-ערבית וזהות מזרחית, תל-אביב: רסלינג, 2006.
24. רנאן, ארנסט, על לאומיות וזהות יהודית, תל-אביב, רסלינג, 2009.
25. שוחט, אלה, זכרונות אסורים, לקראת מחשבה רב תרבותית, קדם, במת ספרות, תל-אביב, 2001.
26. שטרית, סמי שלום, המהפכה האשכנזית מתה., בימת קדם לספרות, 1999.
27. שמעוני, בתיה, "האחר כתב בחזרה": מנגנונים של כוח ושל התנגדות בספרות המעברה המוקדמת", מכאן, 3, תשס"ג, 33-46.
28. שנהב, יהודה ויונה, יוסי, "מבוא: גזענות מהי?", בתוך שנהב ויונה (עורכים), גזענות בישראל, ירושלים ותל-אביב: מכון ון ליר בירושלים והוצאת הקיבוץ המאוחד, 2008, 13-46.
29. שנהב, יהודה, היהודים הערבים: לאומיות דת ואתניות, תל-אביב, עם-עובד, תשס"ג, 2003.
30. שקד, גרשון, "ריאליזם חברתי-עדתי משנות ה-60 ואילך", בתוך: הסיפורת העברית 1880-1980, כרך ד, הוצאת כתר והוצאת הקיבוץ המאוחד, ירושלים ותל-אביב, 1993, ע"מ 163-187.
31. Alcalay, Ammiel, *After Jews and Arabs*, University Minnesota Press, Minneapolis and London, 1993.
32. Fanon, Franz, *Black Skin, White Masks*, Pluto Press, London, (1967) 1986.
33. Shohat, Ella, "The 'Postcolonial' in Translation: Reading Said in Hebrew", *Journal of Palestine Studies*, XXXIII, no. 3 (Spring 2004), 55-75.
34. Lola Romanucci-Ross, George A De Vos, and Takeyuki Tsuda (Eds), *Ethnic Identity Problems and Prospects for the Twenty-First Century Fourth Edition*, Altamira Press, Lanham, New York, Toronto, Oxford, 2006.

לקריאה נוספת:

ארז ביטון, מנחה מרוקאית, ירושלים: עקד, תשל"ו.
מירי בן-שמחון, מעוניינת, לא מעוניינת, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, תשמ"ג;
שבולת דקה בכד חרס עתיק, תל-אביב: אלף, 1985.

- ממזרח שמש תשע"ד
סדר השיעורים
1. פתיחה
2. ז'קלין כהנוב
3. יצחק גורן
4. סעיד ושוחט
5. ספיבק
6. יהושע, מאני - בחיפוש אחר הזמן הספרדי האבוד
7. פאנון
8. אנלדואה
9. מטלון - שרה, שרה
10. מטלון, חתונה במספרה
11. רביניאן - החתונות שלנו
12. באבא
13. משעני
14. בלס פולמוס ומאמרים
15. סמי ברדוגו
16. שמעון אדף
17. לאה איני
18. אורלי קסטל בלום, היכן אני נמצאת? איפה הצבע
19. והוא אחר. שמעון בלס או תל-אביב מזרח
20. לקריאה נוספת: דודו בוסי

חומר לקריאה נוספת:

אין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

- מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 25 %
השתתפות 25 %
הגשת עבודה 20 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 30 %
פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
אין